

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

Osnove za podnošenje Zahtjeva za davanjem mišljenja Etičkom povjerenstvu Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

u vezi: Petričušić, Antonija, Mateja Čehulić i Dario Čepo. 2017. Gaining Political Power by Utilizing Opportunity Structures: An Analysis of the Conservative Religious-Political Movement in Croatia. *Politička misao* 54(5). 61–84.

I. Uvod

U znanstvenom je časopisu *Politička misao* 54(5), čiji je nakladnik Fakultet političkih znanosti u Zagrebu, u rujnu 2017. godine objavljen članak na engleskom jeziku pod nazivom *Gaining Political Power by Utilizing Opportunity Structures: An Analysis of the Conservative Religious-Political Movement in Croatia* koji autorski potpisuju Antonija Petričušić, Mateja Čehulić i Dario Čepo, zaposlenici Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Članak je istorazinski vrednovan (eng. *peer-reviewed*) i kategoriziran kao pregledni rad¹.

Činjenica da su iz mnoštva sociološki relevantnih tema iz suvremenoga hrvatskoga društva naši sociolozi odabrali pojavu i djelovanje *U ime obitelji* pokazatelj je značaja te građanske inicijative u kontekstu hrvatskoga javnoga života. Naravno, načelno je *U ime obitelji* indiferentna prema tomu je li (ili nije) predmet znanstvenoga istraživanja, ali ako već jest predmet takvoga istraživanja zahtijeva da istraživački odnos prema njoj bude u skladu s uzornim akademskim habitusom i istraživačkim etičkim načelima, bez predrasuda i na osnovi točnih podataka.

Niz podataka koji slijedi pokazuje da su autori predmetnoga članka, zaposlenici Pravnoga fakulteta u Zagrebu, **grubo višekratno prekršili uzuse akademskoga ponašanja, kao i načela Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu, prije svega načelo znanstveničkog poštenja, nepristranosti, objektivnosti, korektnosti te isključivanja predrasuda** (Etički kodeks

¹ Pregledni je rad onaj znanstveni tekst čiji je predmet (pregledan) prikaz već objavljenih i poznatih znanstvenih spoznaja iz znanstvenoga područja u kojem je autor posebno stručan (Za kratki pregled klasifikacije znanstvenih radova v. Ivanović 2011: 479–492. Ivanović, Zoran. 2011. Metodologija znanstvenog istraživanja. Kastav: SAIVA). Međutim, budući da do sada u našim znanstvenim časopisima nisu objavljeni tekstovi čija je tema udruga U ime obitelji i njoj srodne udruge što je potvrdila i (su)autorica predmetnoga teksta Antonija Petričušić kada je javno iznijela kako pojava i djelovanje hrvatskih udruuga »koje promiču konzervativne vrijednosti« (u prvome redu misleći na U ime obitelji) nisu istražene te stoga nema (izvornih) znanstvenih radova na osnovi kojih bi mogao nastati pregledni rad, s pouzdanjem se može reći kako članak Petričušić i dr. zasigurno nije pregledni (znanstveni) rad. Točna se kategorizacija predmetnoga članka nazire iz njegova naslova u kojem se navodi da je riječ o raščlambi (eng. analysis), tj. vrsti istraživanja koje – ako je provedeno uzornim epistemološko-metodološkim aparatom – obično biva objavljeno kao izvorni znanstveni rad. Navedeno pokazuje da je u slučaju kategorizacije predmetnoga članka riječ o štetnoj praksi da se tekst koji je po odabiru teme i postavljenom zadatku istraživanja zapravo trebao biti izvorni znanstveni rad kategorizira kao pregledni rad naprosto zato što je kakvoćom provedena istraživanja i(li) napisanoga teksta ispod očekivane razine, a uredništvo njegov sadržaj ipak želi objaviti i pridati mu autoritet koji se inače priznaje znanstvenim radovima.

u ime obitelji

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

Sveučilišta u Zagrebu, čl. 6 st. 3; čl. 9 st. 1 i 2, čl. 17²), pri čemu su tom zlorabom ugleda koji kao znanstvenici i zaposlenici Pravnog fakulteta SUZG imaju u javnosti nanijeli štetu *U ime obitelji*, kao i ugledu Pravnog fakulteta u Zagrebu te kolega koji svojim znanstvenim i nastavnim doprinosom pošteno rade.

Neistine iznesene u članku prenijela je u siječnju 2018. Hrvatska izvještajna novinska agencija³ i brojni hrvatski mediji⁴, a suautorica članka Antonija Petričušić nastavila je u medijima širiti neistine o *U ime obitelji* i navodnom “religijsko-političkom pokretu” u Hrvatskoj pozivajući se na znanstveni autoritet predmetnoga istraživanja⁵.

² Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu https://www.hrstud.unizg.hr/images/50014335/Eticki_kodeks-1.pdf, pristup: 9.5.2018.

Članak 6.

(3) Svi članovi sveučilišne zajednice imaju obveze i odgovornosti prema drugima u smislu poštena, iskrena i nepristrana ponašanja i prihvaćanja kriterija izvrsnosti u svim domenama radi ostvarivanja zajedničkoga dobra sveučilišne zajednice u cjelini.

Članak 9.

(1) Od članova akademske zajednice očekuje se da odgovorno, savjesno, profesionalno i etički besprijekorno ispunjavaju sve svoje obveze prema studentima, kolegama i ostalim djelatnicima na Sveučilištu. U svojem djelovanju članovi akademske zajednice slijede načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, korektnosti, dijaloga i tolerancije.

(2) Obveza je članova akademske zajednice poštovanje kriterija stručnosti i izvrsnosti te u skladu s time stalno stručno usavršavanje unutar izabranoga profesionalnoga područja i utemeljivanje svih profesionalnih i etičkih prosudbi na dostupnim činjenicama, isključujući predrasude bilo koje vrste.

Članak 17.

(1) U znanstvenom i istraživačkom radu nije prihvatljivo izmišljanje (fabrikacija) rezultata.

(2) Smatra se da je izmišljanje svako namjerno predstavljanje, širenje i objavljivanje navodnih rezultata znanstvenog i istraživačkog rada unatoč znanja o tome da znanstveni rad i istraživanje na koje se poziva u stvarnosti nije bilo provedeno.

³ “Znanstvena analiza: Što je omogućilo politički uspjeh religijsko-političkih pokreta u Hrvatskoj” Hina, 27.1.2018. <https://www.hina.hr/vijest/9710848>, pristup: 23.4.2018

⁴ Primjeri članaka u medijima koji sadrže neistine o U ime obitelji objavljene u predmetnome radu:

“Što je omogućilo politički uspjeh religijsko-političkih pokreta u Hrvatskoj”, Večernji list, 27.1.2018. Tekst je dostupan na: <https://www.vecernji.hr/vijesti/u-ime-obitelji-istrazivanje-1222503>, pristup 9.5.2018.

“ŠTO JE OMOGUĆILO USPJEH POKRETIMA POPUT 'U IME OBITELJI' Retorika ljudskih prava, ali i emotivne manipulacije i lažni plakati služili su im kao gorivo”. Jutarnji list, 27.1.2018. Tekst je dostupan na: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/sto-je-omogucilo-uspjeh-pokretima-poput-u-ime-obitelji-retorika-ljudskih-prava-ali-i-emotivne-manipulacije-i-lazni-plakati-sluzili-su-im-kao-gorivo/6976386/>, pristup: 9.5.2018.

“Znanstvenici su analizirali Markićkinu udrugu, kažu da je do uspjeha došla lažima i manipulacijama”, Index.hr, 27.1.2018. Tekst je dostupan na: <https://www.index.hr/vijesti/clanak/znanstvenici-analizirali-markickinu-udrugu-emotivnim-manipulacijama-dosla-je-do-uspjeha/1022084.aspx>, pristup: 9.5.2018.

⁵ Bogdanić, Siniša. 2018. “I konzervativne udruge su dio civilnog sektora”, Bogdanić S., Deutsche Welle, 1. veljače 2018.

<https://www.dw.com/hr/i-konzervativne-udruge-su-dio-civilnog-sektora/a-42388948>, pristup: 9.5.2018.

Jasić, Mirna. 2018. Antonija Petričušić: Proizvodnja obiteljaša. Novosti, 2. veljače 2018. Tekst je dostupan na: <https://www.portalnovosti.com/antonija-petricusic-proizvodnja-obiteljasa>; pristup: 26.3.2018.

II. Metodološki nedostaci predmetnoga rada

1. Netransparentnost/nepouzdanost/nevaljanost/netočnost u području prikupljanja podataka, njihova mjerenja i obrade te izvedenih zaključaka

Istraživanje Petričušić i dr. pripada skupini tzv. istraživanja vođenih znanstveničkim interesom i time nije podložno vrednovanju po svim uobičajenim kriterijima za danas i u društvenim znanostima najcjelovitiju hipotetsko-deduktivnu metodologiju. Zbog toga se ovaj osvrt u metodološkome pogledu zaustavlja samo na nekim metodološkim točkama.

U svakom istraživanju koje pretendira uživati visok status koji se pridaje znanstvenim radovima, iznimno je važno podatke prikupiti na takav način da se na osnovi njih može provesti vjerodostojna raščlamba i donositi valjani zaključci. U istraživanju Petričušić i dr. to nije slučaj. Prije svega, izvor su podataka samo desetero ispitanika. Potom, sastav je tih ispitanika u visokoj mjeri netransparentan, budući da autori predmetnoga članka navode samo to da se skupina ispitanika sastoji od: tri osobe iz tzv. konzervativnih udruga koje su predmet istraživanja, tri iz njima ideološki suprotne liberalne političko-aktivističke struje i četiri iz skupine stručnjaka. Ne navodi se čitav niz podataka relevantnih za procjenu vrijednosti popisa informanata: po kojim kriterijima su te dvije skupine udruga ustrojene; koje udruge ubrajaju u tzv. konzervativne, a koje u tzv. liberalne; zbog čega je odabrano zaustaviti se na samo deset ispitanika⁶; na osnovi kojih je kriterija odabrano baš tih deset pojedinaca a ne nekih drugih deset osoba iz područja akademskoga i građansko-aktivističkoga života. U nedostatku je podataka zamisliva i situacija da su i svih desetero ispitanika zapravo članovi i(li) suradnici dviju udruga, jedne tzv. konzervativne i jedne tzv. liberalne, od kojih su četvero istodobno i članovi akademske zajednice.

Problematična je i pouzdanost odnosno točnost prikupljenih podataka. Naime, čak i kada bi se pretpostavilo da je četvero ispitanika iz redova stručnjaka davalo nepristrane odgovore (a niti to se ne može sa sigurnošću tvrditi), za šestero je ispitanika iz redova političko-aktivističkih udruga to doista malo vjerojatno. Tim više što se ispitivanje događalo u vrijeme naglašenih sukoba ideološki suprotstavljenih političko-aktivističkih struja. U takvim je okolnostima razumno pretpostaviti da su ispitanici iz političko-aktivističkih skupina bili izrazito motivirani modificirati svoje iskaze s nakanom da svojim sudjelovanjem u akademskom istraživanju postignu maksimalan željeni društveni učinak.

Nadalje, autori navode da su podatke prikupili metodom polustrukturiranih dubinskih intervjua (Petričušić i dr. 2017: 66), međutim propuštaju iznijeti niz relevantnih podataka, npr.: ne daju obrazloženje odabira intervjua kao metode prikupljanja podataka⁷ ili kako je točno

⁶ Od deset ispitanika, četiri su istraživači i znanstvenici (eng. *researchers and scholars*), troje je predstavnika liberalnih i troje konzervativnih građanskih udruga (Petričušić i dr. 2017: 66).

⁷ Budući da je referendumska inicijativa *U ime obitelji* bila aktivna prije svega pet godina i to u Hrvatskoj, vremensko-prostorni okviri istraživane pojave dopuštaju primjenu objektivnijih i mjerljivih metoda od intervjua, te je odluku da se od raspoloživih metoda odabere baš intervju potrebno valjano argumentirati. Naime, intervju iznimno

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

strukturiran popis pitanja i koja su točno pitanja postavljena (ili barem koje su bile teme intervjuja). Također valja primijetiti i da autori u tekstu sporadično, nesustavno i u maloj mjeri donose dobivene odgovore ispitanika, što je inače uobičajena praksa prilikom prikazivanja rezultata provedenog istraživanja metodom intervjuja, stoga ne znamo koji je dio informacija dobivenih intervjuom korišten u predmetnom članku.

Sadržaj predmetnoga članka ne daje naslutiti da je provedena ikakva količinska, tj. statistička obrada podataka, a ako je količinska obrada podataka doista izostavljena propušteno je argumentirati takvu odluku.

Posebno treba naglasiti da autori predmetnoga rada **unatoč vrlo ograničenom rasponu podataka i netransparentnom prikazu postupka njihova prikupljanja, svoje zaključke predstavljaju kao valjane** za čitav tzv. konzervativan religijsko-politički pokret u Hrvatskoj (kako ga nazivaju u naslovu predmetnoga članka), tj. **propuštaju naglasiti ograničenja svojih zaključaka**. Metodološke su manjkavosti provedena istraživanja tolike da donesene zaključke čine intrinzično neprovjerljivima, nepouzdanima i time vrijednim odbacivanja.

2. Neiznošenje epistemoloških, svjetonazorskih i ideoloških postavki i predrasuda autora

U društvenim je znanostima uobičajena određena doza snošljivosti prema epistemološkoj, svjetonazorskoj, pa i ideološkoj pristranosti u istraživanju, no pod uvjetom da autori jasno iznesu stajališta s kojima ulaze u istraživanje i tumačenje predmeta istraživanja. Autori predmetnoga članka **krše načela znanstveničkog poštenja, jer izostavljajući iznošenje svojih implicitnih stajališta, čitatelja dovode u zabludu da je sadržaj njihova teksta epistemološki, svjetonazorski i ideološki neutralan iako on to nije.**

Ovdje će se iznijeti dva primjera implicitnih epistemoloških, svjetonazorskih i ideoloških pretpostavki autora koje značajno utječu na vrijednost sadržaja predmetnoga članka i zbog čega su trebale biti izrečene. Prvi se primjer odnosi na činjenicu da su se autori predmetnoga članka odlučili prikloniti konstruktivističko-materijalističko-sekularističkome pojmu ljudske spolnosti i braka prema kojem je pojam braka u smislu zajednice muškarca i žene društveni konstrukt, tj. nema uporišta u čovjekovoj biologiji, naravi i kulturi (shvaćenoj kao univerzalno svojstvo čovjeka za razliku od drugih bića).

Za navedeni implicitni stav nema (neprijepornih) znanstvenih dokaza, nego se on oslanja na svjetonazorske i ideološke zasade poimanja čovjeka i njegove spolnosti koje u akademskome diskursu redovito zagovaraju proponenti feminističkih, rodnih, LGBT i sličnih studija. Indicije iz područja kulturne antropologije idu u prilog tezi da je brak kulturna univerzalija (Brown 1991:

mnogo ovisi o tome što s jedne strane ispitanik, a s druge strane ispitivač hoće da budu informacije na kojima će počivati istraživanje, jer i ispitanik (svojim odgovorima) i ispitivač (strukturom ukupnoga intervjuja i konkretnim pitanjima) ključno sudjeluju u stvaranju korpusa podataka na osnovi kojih će se donositi zaključci.

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

136)⁸. Naime, u svim se poznatim kulturama svijeta pronalazi institucionalizirana zajednica muškarca i žene koja je prototipno trajna i u kojoj je poželjno da se rode i odgajaju djeca. Budući da je dobro poznato kako kulturne univerzalije redovito upućuju (i) na biološke vidove čovjeka kao vrste bića, ne može se kao samorazumljiva ili znanstveno neprijeporna činjenica uzeti kako je pojam braka društveno-kulturni konstrukt bez intrinzične veze s čovjekovom biologijom, naravi i kulturom (shvaćenom kao univerzalno svojstvo čovjeka za razliku od drugih bića).

Da autori doista u svoje istraživanje ulaze s ranije navedenim svjetonazorski i ideološki uvjetovanim implicitnim stavom pokazuje npr. činjenica da **koriste nazivke koji su u akademski diskurs ušli iz političko-aktivističkoga miljea** spregnutog s feminističkim, rodnim, LGBT i srodnim studijima, poput sljedećih:

- *heteronormativnost* (koji implicira da odnos muškarca i žene u području pojma braka nema prototipno mjesto, nego da je riječ o običnom stereotipu; Petričušić i dr. 2017: 61, 62-bilj.4.)

- *homofobija* (Petričušić i dr. 2017: 62) za neslaganje s tezom da se pojam braka jednako može primjenjivati na zajednicu muškarca i žene kao i druge odnose (kao i *homofob* za proponenta navedenog neslaganja; Petričušić i dr. 2017: 62)

- *bračna jednakost* (eng. *marriage equality*; Petričušić i dr. 2017: 69, 72)⁹.

Također, navedeni je implicitni stav autora vidljiv u karakteriziranju pojma braka (tj. institucionalne zajednice muškarca i žene) kao »konzervativno-katoličke vrijednosti« (eng. *conservative-Catholic value*; usp.. Petričušić i dr. 2017: 66) iako:

- se *U ime obitelji* nikad ne poziva na nauk Katoličke crkve, a u njezine su aktivnosti uključeni građani raznih vjeroispovijesti te građani koji nisu vjernici

- se pojam braka unutar nauka Katoličke crkve određuje složeno i nije svediv (samo) na pitanje broja i spola sudionika braka (usp. *Katekizam Katoličke crkve* čl. 1601–1666)

- pojam braka, tj. institucionalne zajednice muškarca i žene nije ekskluzivno vezan za Katoličku crkvu, nego ga prepoznaju i praktički sve druge religijske zajednice kao i ljudi agnostičkog i ateističkog uvjerenja.

⁸ Brown, Donald E. 1991. *Human Universals*. New York: McGraw-Hill.

⁹Npr. sintagmu »marriage equality« su koristili zagovornici brisanja veze između nazivka *brak* i sintagme »zajednica muškarca i žene« 2009. u dvjema američkim saveznom državama. U Vermontu su zagovornici tzv. homoseksualnoga braka dokument koji se službeno zvao *An Act to Protect Religious Freedom and Recognize Equality in Civil Marriage* nazivali *Marriage Equality Act*. Iste su godine zagovornici tzv. homoseksualnoga braka okupljeni u inicijativi *Yes! On Equality* snažno preporučili da se njihov prijedlog ustavnoga teksta kojim se imao zamijeniti stavak 7.5. Čl. I. kalifornijskoga ustava unutar kojega je brak definiran kao zajednica muškarca i žene naziva *California Marriage Equality Act* (http://ag.ca.gov/cms_attachments/initiatives/pdfs/i808_initiative_09-0011.pdf; pristup: 2.4.2018.).

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

Drugi se primjer neizrečene svjetonazorske i ideološke pretpostavke autora očituje u **implicitnom stavu da je *U ime obitelji* djelovala dvolično i manipulativno**, a na osnovi čega se njezino postojanje i djelovanje u javnome društvenome životu obilježava kao neetično i time politički štetno. Naime, autori predmetnoga članka – bez uvjerljivih dokaza (!) – tvrde da su stvarni ciljevi *U ime obitelji* bili negativno usmjereni (tj. da su bili usmjereni prema navodnom uskraćivanju ljudskih prava i zabranjivanju sloboda), a da je ona u javnosti to poricala (usp. Petričušić i dr. 2017: 61–62) hineći da su njezini ciljevi pozitivno usmjereni (točnije: da su usmjereni na ojačavanje demokracije i pravnoga stava da se nazivak *brak* odnosi na institucionaliziranu zajednicu muškarca i žene).

Kao **prvi se pokazatelj** netom navedene neizrečene svjetonazorske i ideološke pretpostavke autora pojavljuje dosljedno opisivanje djelovanja *U ime obitelji* leksemima negativnih konotacija: »zabraniti« (eng. *ban*, Petričušić i dr. 2017: 62, bilj 4.)¹⁰, »ograničiti« (eng. *restrict*, Petričušić i dr. 2017: 61–62)¹¹, »manipulirati« (eng. *manipulate*, Petričušić i dr. 2017: 72, 76–77)¹², »homofobi« (eng. *homophobes*, Petričušić i dr. 2017: 61–62)¹³ itd.

¹⁰ Prema autorima predmetnoga članka (ostvareni) je cilj *U ime obitelji* bio »[u]stavna zabrana istospolnog braka« (eng. *The constitutional ban on same-sex marriage*, Petričušić i dr. 2017: 62, bilj 4.)

¹¹ Usp. »Voditelji religijsko-političkog pokreta, u javnim raspravama [...] tvrdili su [...] da njihova namjera nije ograničavanje prava LGBT* zajednice. S druge strane, liberalni dio civilnog društva, okupljen u inicijativi 'Građani glasaju PROTIV', bio je zapanjen usponom vjersko-političkog pokreta i njegovim tvrdnjama.« *The religious-political movement leaders, in public debates [...] argued [...] that their intention is not to restrict the rights of the LGBT* community. On the other side, the liberal part of civil society, gathered in the initiative 'Citizens Vote Against' (Građani glasaju PROTIV), was taken aback by the establishment of the religious-political movement and its claims.*, Petričušić i dr. 2017: 61–62).

Također: »Rezultati su referendumu dokazali da [...] je 66 posto onih koji su glasali podržalo je inicijativu za ograničavanje braka na heteroseksualne parove.« (eng. *The referendum results proved that [...] 66 percent of those who voted backed the initiative to restrict marriage to heterosexual unions.*, Petričušić i dr. 2017: 62)

¹² Usp. »Zanimljivo je [...] da aktivisti konzervativnog civilnog društva dosljedno koriste diskurs ljudskih prava [...] da odgovara katoličkom učenju i vrijednostima.« (eng. *the conservative civil society [...] manipulate the legal discourse [...] to fit Catholic teaching and values*) (Petričušić i dr. 2017: 72).

Također, u vezi s time što je *U ime obitelji* koristila javno dostupne ilustrativne fotografije, autori su predmetnoga članka naveli da je riječ o »primjeru emocionalne manipulacije« (eng. *An example of emotional manipulation*, Petričušić i dr. 2017: 76–77), iako je riječ o praksi koja je uobičajena u novinarstvu.

¹³ Usp. mjesto gdje se implicitno, ali jasno navodi da je »liberalni dio civilnog društva« bio zapanjen time da »voditelji religijsko-političkog pokreta« ne prihvaćaju da ih se identificira kao homofobe: Voditelji religijsko-političkog pokreta, u javnim raspravama [...] u razdoblju prije referendumu, tvrdili su da nisu homofobi [...] S druge strane, liberalni dio civilnog društva, okupljen u inicijativi "Građani glasaju PROTIV", bio je zapanjen usponom vjersko-političkog pokreta i njegovim tvrdnjama.« (eng. *The religious-political movement leaders, in public debates [...] argued they are not homophobes [...] On the other side, the liberal part of civil society, gathered in the initiative 'Citizens Vote Against' (Građani glasaju PROTIV), was taken aback by the establishment of the religious-political movement and its claims.*, Petričušić i dr. 2017: 61–62)

Također, **autori su predmetnoga članka građane koji su se na referendumu izjasnili za definiciju braka koja podrazumijeva zajednicu muškarca i žene obilježili kao homofobe**: »inicijativa građana »U ime obitelji« rasvijetlila je društvenu podjelu između liberalnog i konzervativno-nacionalističkog dijela društva, otkrivajući ne samo da je hrvatsko društvo društveno konzervativno, nego i da pokazuje visoku razinu netolerancije i homofobije.« (eng.

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

Druga su ilustracija sugestije autora da se *U ime obitelji* navodno ponašala politički neetično prepoznaje u tome što se u predmetnom članku **problematizira činjenica da aktivisti »konzervativnoga« usmjerenja koriste diskurs ljudskih prava** (a autori *U ime obitelji* svrstavaju u to usmjerenje), kao da u naravi političkoga konzervativizma¹⁴ postoji nešto što je intrinzično nespojivo s promicanjem ljudskih prava.

Kao **treći se pokazatelj** neosnovanoga sugeriranja da je *U ime obitelji* neetična u javnome djelovanju može navesti kako **autori predmetnoga članka izriču da navedeni aktivisti manipuliraju (eng. manipulate) pravnim diskursom kako bi u njega unijeli katolički nauk i vrijednosti**¹⁵. Pri tome ne navode dokaze da su (konzervativistički nastrojani) aktivisti ijedan od svojih zahtjeva zasnivali na sadržaju katoličkoga nauka i vrijednosti te da su taj sadržaj nastojali unijeti u pravni diskurs.

Četvrti se ilustrativni pokazatelj nalazi u zaključku predmetnoga članka gdje se navodi kako su *U ime obitelji* i njoj bliski pripadnici tzv. konzervativne političke struje htjele (i uspjele) »iskoristiti strukture prilika da si steknu (veću) političku moć«, dodajući kako je prva od triju takvih prilika »bitna promjena u pravnom uređenju referendumu koja je religijsko-političkome pokretu stvorila povoljan politički okvir da zgrabi političku priliku« (Petričušić i dr. 2017: 79)¹⁶. Problem je s navedenim stavom autora predmetnoga članka što sugeriraju neetičnost političkoga ponašanja *U ime obitelji* u tome što je referendum na državnoj razini valjan bez obzira na postotak izlaznosti birača, odnosno sugeriraju da je ta »bitna promjena u pravnom uređenju referendumu« okolnost koja referendumsko izjašnjavanje čini podložno manipulacijama.

Međutim, od kada je 2010. godine referendum na taj način pravno uređen, dogovorom tada vladajućeg HDZ-a i SDP-a kao glavne oporbene stranke, takvo uređenje vrijedi za sve jednako i ne može se implicirati da je primjena takvoga pravnoga uređenja referendumu neetična kada ga koristi svjetonazorska opcija koja nije po ukusu autora predmetnoga članka.

Budući da su dvoličnost i manipulacija u javnome djelovanju ozbiljne negativne etičke i političke kvalifikacije, autori su predmetnoga članka dužni ponuditi neprijeporne

'In the Name of the Family' had shed a light on a societal cleavage between the liberal and conservative-nationalist segments of the society, revealing not only that the Croatian society is socially conservative, but that it also manifests a high level of intolerance and homophobia., Petričušić i dr. 2017: 62)

¹⁴ V. »Zanimljivo je [...] da aktivisti konzervativnog civilnog društva dosljedno koriste diskurs ljudskih prava za legalizaciju svojih zahtjeva.« (eng. *Interestingly, [...] the conservative civil society activists consistently use human rights discourse for the legitimization of their claims.*, Petričušić i dr. 2017: 72)

¹⁵ *"For example, they manipulate the legal discourse and interpret the right of the parents to decide on the way in which sexuality and gender equality will be taught to their children, the right to marriage equality, the right to free and autonomous decisions regarding one's reproductive life, and the freedom of religious conviction to fit Catholic teaching and values"* (Petričušić i dr. 2017: 72)

¹⁶ Eng. [Our central goal was to reveal how the religious-political movement managed] to utilize opportunity structures to leverage political power. [... First,] a crucial change in the referendum legislation, which generated a favorable political context for the religious-political movement to seize a political opportunity. (Petričušić i dr. 2017: 79)

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

dokaze da se *U ime obitelji* tako politički ponašala, a ne bez takvih dokaza ustrajno sugestivno implicirati svoj dojam i subjektivan stav o navedenoj referendumskoj inicijativi.

3. Autori svoj rad i ključne teze zasnivaju na (formalno, navodima ili opisima događaja) nepotkrijepljenim i (stvarno) neistinitim tvrdnjama o tome koje stavove Udruga *U ime obitelji* zastupa i koje poruke šalje

3.1. »Moreover, in the country that has a significant share of self-declared Catholic believers (almost 80% according to the 2011 Census) the religious-political movement claims the legitimacy of representing the moral, Catholic majority.« (Petričušić i dr. 2017: 72)¹⁷

Dvostruko netočno. *U ime obitelji* nije nikada tvrdila da zastupa ili da ima legitimitet zastupati »katoličku većinu«. Autori ne daju nikakvu potkrijepljenu tvrdnju da »religijsko-politički pokret sebi prisvaja legitimitet predstavnika moralne, katoličke većine«. Drugo, prema popisu stanovništva Republike Hrvatske 2011. godine (<https://dzs.hr>) bilo je 86,28% vjernika katolika, a ne »gotovo 80%« kako navode autori.

Tvrdnja nije potkrijepljena te je treba držati proizvoljnom.

3.2. »Third, the leaders of »In the Name of the Family« had been stressing that their initiative was not Catholic, but was non-confessional, and that they are acting merely as citizens concerned about the society's moral downfall.« (Petričušić i dr. 2017: 79)¹⁸

Netočno. Voditelji inicijative *U ime obitelji* nisu nikada isticali da djeluju kao građani zabrinuti za »moralno propadanje društva«. Autori ni ovu tvrdnju ne potkrijepljuju referencom.

3.3. »They [i. e. *U ime obitelji*] advocate for a decrease of secular influence on the family, oppose sexual and reproductive rights, and insist on the primacy of religious freedoms. The political nature of the movement manifests itself through multiple attempts to scrap the legislation and practices of both state and private institutions that are contradicting the value system of the Christian (Catholic) majority.« (Petričušić i dr. 2017: 61)¹⁹

¹⁷ „Štoviše, u zemlji koja ima značajan udio samoizjašnjenih vjernika katolika (gotovo 80% prema popisu iz 2011. godine) religijsko-politički pokret tvrdi da ima legitimitet zastupanja moralne, katoličke većine.“

¹⁸ „Treće, voditelji "U ime obitelji" naglašavali su da njihova inicijativa nije bila katolička, već nekonzfesionalna te da djeluju samo kao građani zabrinuti zbog moralnog propadanja društva“.

¹⁹ „Zagovarali su [i. e. *U ime obitelji*] smanjenje sekularnog utjecaja na obitelj, protivili se seksualnim i reproduktivnim pravima i inzistirali na primatu religijskih sloboda. Politička priroda pokreta manifestira se kroz

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

Netočno. *U ime obitelji* nije zagovarala »smanjenje sekularnog utjecaja na obitelj«, nije se »protivila seksualnim i reproduktivnim pravima«, nije inzistirala »na primatu religijskih sloboda« niti je pokušavala ukloniti »zakone i prakse države i privatnih institucija koji se kose s vrijednosnim sustavom kršćanske (katoličke) većine«.

Tvrdnje nisu potkrijepljene te ih treba držati proizvoljnima.

3.4. »‘In the Name of the Family’ (*U ime obitelji*) argued that the traditional values of Croatian society must be protected through enshrining the traditional, heteronormative, definition of family.« (Petričušić i dr. 2017: 61)²⁰

Netočno. *U ime obitelji* nije tvrdila da je potrebno zaštititi »tradicionalne vrijednosti hrvatskoga društva« niti da to treba učiniti »očuvanjem tradicionalne, heteronormativne definicije obitelji«.

Tvrdnje nisu potkrijepljene te ih treba držati proizvoljnima.

3.5. »The same definition [i. e. of marriage] already existed in the Family Law, but the referendum initiative claimed it was necessary to constitutionalize the definition, as in this case it cannot be amended through a simple majority voting procedure, but amending the definition, once it is part of the constitutional text, required a so-called organic majority, i.e. two thirds of all Members of Parliament.« (Petričušić i dr. 2017: 61, bilj. 1)²¹

Dvostruko netočno. Prvo, promjena unesena u Ustav referendumom može biti promijenjena samo novim referendumom. Drugo, *U ime obitelji* nije tvrdila da je »nužno unijeti definiciju [braka] u Ustav jer (...) jednom kada postane dijelom ustavnog teksta, zahtijeva takozvanu organsku većinu, odnosno dvije trećine svih saborskih zastupnika...«.

Tvrđnja nije potkrijepljena te je treba držati proizvoljnom.

višestrukih pokušaja uklanjanja zakona i praksi države i privatnih institucija koji se kose s vrijednosnim sustavom kršćanske (katoličke) većine.“

²⁰ Hrv. „*U ime obitelji* je tvrdila da se tradicionalne vrijednosti hrvatskoga društva moraju štiti očuvanjem tradicionalne, heteronormativne definicije obitelji.“

²¹ „Ista definicija [i. e. braka] već je postojala u Obiteljskom zakonu, ali je referendumska inicijativa tvrdila da je nužno unijeti definiciju u Ustav jer se u ovom slučaju ne može mijenjati jednostavnim glasovanjem većine saborskih zastupnika, već promjena definicije, jednom kada postane dijelom ustavnog teksta, zahtijeva takozvanu organsku većinu, odnosno dvije trećine svih saborskih zastupnika ...“

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

3.6. »There were no indications that the government was planning to legalize gay marriage.« (Petričušić i dr. 2017: 62, bilj. 3.)²²

Netočno. SDP-ova Vlada planirala je izjednačiti istospolne veze s brakom. Npr. Vesna Pusić je potkraj 2011. godina za Tportal na pitanje »Što vi kao liberal mislite o legalizaciji gej brakova?« odgovorila: »Ja ću se svakako zalagati za to« (Barukčić 2011)²³.

Također, tadašnji ministar uprave Arsen Bauk je u razgovoru za portal queer.hr **2012. godine** izjavio: »Tako da je pitanje braka pitanje **nekoliko koraka iza onoga što mi moramo u društvu riješiti da se takva pitanja** [o »za« i »protiv istospolnog braka«] **ne bi postavljala.** (...) Naravno postoji i onaj dio, hajdemo mi ispravljati stvari korak po korak, od ovih lakših [Zakon o životnom partnerstvu] pa ćemo doći do onih »težih« [istospolnog braka], u ovom trenutku je posve nebitno hoće li se nešto zvati brak ili ne ako je sadržaj zadovoljen pa **onda kada, nakon određenog broja godina, kada određenom broju ljudi neće više biti problem izgovoriti riječ** [»istospolni«] **brak, onda ćemo i to izmijeniti.**«²⁴

Namjeru izjednačavanja braka i istospolne veze bivši ministar Bauk javno je priznao 2015. godine na 3. međunarodnom forumu IDAHO u Crnoj Gori gdje je snimljena njegova medijski objavljena izjava: »Tijekom 2014. godine donijeli smo Zakon o životnom partnerstvu. Izjednačili smo sve što smo mogli osim samog naziva brak i prava na posvajanje djece u istospolnim zajednicama. Dok smo pripremali zakon imali smo i referendumsku inicijativu koja je tražila da se u Ustavu RH brak definira kao zajednica muškarca i žene. Ipak, nisu uspjeli spriječiti Zakon o životnom partnerstvu. Zbog građanske inicijative, referenduma o braku i toga što je u Ustavu brak definiran kao zajednica muškarca i žene, nismo imali mogućnost životno partnerstvo uključiti u Obiteljski zakon, ali smo donijeli Zakon o životnom partnerstvu« (MM i dr. 2015)²⁵

3.7. Referirajući se na tzv. referendum o braku iz 2013.: »The constitutional ban on same-sex marriage...« (Petričušić i dr. 2017: 62, bilj 4.)²⁶

²²„nije bilo naznaka da vlada planira legalizirati homoseksualni brak“

²³Barukčić, Marina. 2011. Intervju s Vesnom Pusić: Borit ću se za gej brakove i dekriminalizaciju marihuane. Tportal 10.10.2011. Tekst dostupan na: <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/borit-cu-se-za-gej-brakove-i-dekriminalizaciju-marihuane-20110923/print>. Pristup: 2.4.2018.

²⁴»Arsen Bauk: Očekujem da će neke biti sram političarskih izjava o zakonu o partnerstvima«, Horvat Crnogaj, Karla. Queer.hr, 21. 5. 2012. Cijeli intevju dostupan je na poveznici: <https://web.archive.org/web/20120525160912/http://queer.hr:80/21059/arsen-bauk-ocekujem-da-ce-neke-bit-i-sram-politicarskih-izjava-o-zakonu-o-partnerstvima/> pristup: 23.4.2018.

²⁵ MM, i J.A.M. 2015. (VIDEO) Ministar Bauk priznao: Htjeli smo istospolne veze izjednačiti s brakom kroz obiteljski zakon, ali nas je spriječio referendum!. *Narod.hr* 12.5.2015. Vijest s video snimkom dostupna na: <https://narod.hr/svijet/video-ministar-bauk-priznao-istospolne-veze-htjeli-smo-regulirati-obiteljskim-zakonom-ali-nas-je-sprijecio-referendum>; pristup: 2.4.2018.)

²⁶„Ustavna zabrana istospolnog braka...«

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABHR2X

Netočno. Građanskim referendumom iz 2013. godine nije u Ustav unesena zabrana »istospolnog braka«, već definicija braka u skladu s poimanjem braka i njegovom definicijom koja u obiteljskom zakonodavstvu postoji najmanje 50 godina. Štoviše, građanska inicijativa *U ime obitelji* nije ni tražila nikakvu zabranu već je tražila da građani na najdemokratskiji način, referendumom, odluče žele li da Ustav štiti brak kao zajednicu muškarca i žene.

3.8. »The Croatian religious-political movement is comprised of a dozen of conservative civil society organizations that came into being over the course of the last decade. They promote traditional or Catholic values, advocate for active citizen participation in the society and in politics, pursue pro-life activism and oppose abortion; assert that the right to marry and found a family should be solely entrusted to one man and one woman; and negate the autonomy of the state to prescribe educational curricula that touch upon sensitive issues such as contraception, education on gender roles, etc.« (Petričušić i dr. 2017: 67)²⁷

Netočno. *U ime obitelji*, a koliko nam je poznato isto vrijedi i za druge udruge u Hrvatskoj, ne »negiraju autonomiju države da propisuje nastavni plan i program...« već smatra da, kada su u pitanju vrijednosni i svjetonazorski sadržaji u školskom kurikulumu, država treba roditeljima omogućiti da za svoje dijete izaberu onaj sadržaj koji će biti u skladu s njihovim svjetonazorom i vrijednostima i na taj način ostvariti svoja prava iz Ustava u kojem stoji da roditelji »imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece« (čl. 64).

Tvrdnja nije potkrijepljena te je treba držati proizvoljnom.

3.9. »Up to now, the neo-conservative agenda in Croatia tackled three issues: the protection of the traditional family, the resistance to the introduction of sex education, and the prohibition of abortion. Such a thematic cluster demonstrates their alignment with a wider European neo-conservative agenda.« (Petričušić i dr. 2017: 69)²⁸

Netočno. U Hrvatskoj se nijedna relevantna organizacija nije borila protiv uvođenja spolnog odgoja. *U ime obitelji* se zalagala za uvođenje spolnog odgoja u odgojno-obrazovni

²⁷ „Hrvatski vjersko-politički pokret sastoji se od desetak konzervativnih organizacija civilnog društva koje su nastale tijekom posljednjeg desetljeća. Oni promiču tradicionalne ili katoličke vrijednosti, zagovaraju aktivno sudjelovanje građana u društvu i politici, bave se pro-lifeaktivnostima i protive se abortusu; tvrde da se pravo na ženidbu i osnivanje obitelji treba povjeriti samo jednom muškarcu i jednoj ženi; i negiraju autonomiju države da propisuje nastavni plan i program koji se odnosi na osjetljiva pitanja kao što su kontracepcija, obrazovanje o rodnim ulogama itd.“

²⁸ „Do sada se neokonzervativna agenda u Hrvatskoj se bavila trima pitanjima: zaštitom tradicionalne obitelji, otporom uvođenju spolnog odgoja i zabranom pobačaja. Takav skup tema pokazuje njihovu usklađenost sa širem europskim neokonzervativnim programom.“

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

sustav, ali na način da taj odgoj bude u skladu s vrijednostima roditelja, odnosno da se roditeljima omogući pravo izbora spolnog odgoja za njihovu djecu.

I ovdje se autori referiraju na postojanje “neo-konzervativne agende” u Hrvatskoj iako nigdje u članku nisu argumentirali i potkrijepili takvu tvrdnju niti su definirali značenje navedene sintagme.

- 3.10.** »Secondly, the religious-political movement objects to the introduction of health and civic education programs in school curricula on the grounds that learning about sexuality in elementary and high schools is contrary to parental rights and interests of educating their children in accordance with their own value systems. They argue that parents should have a freedom to opt for a variant of health education that is in line with their parental value system.« (Petričušić i dr. 2017: 69–70)²⁹

Netočno. *U ime obitelji* se, kao i sve druge relevantne organizacije, slaže se s uvođenjem zdravstvenog i građanskog odgoja u obrazovni sustav. U pogledu građanskoga odgoja, *U ime obitelji* se zalaže za opciju međupredmetnog programa, ali i traži da on bude bez ideološki obojenog sadržaja i u skladu s filozofskim i religijskim sustavom vrijednosti roditelja.

Tvrdnja nije potkrijepljena te je treba držati proizvoljnom.

- 3.11.** »Amending legislation requires a simple majority of votes in the Parliament, whereas amending the Constitution requires three quarters of all Parliamentary votes.« (Petričušić i dr. 2017: 69)³⁰

Netočno. Kada ustavne promjene izglasava Hrvatski sabor, potrebni su glasovi dvije trećine svih saborskih zastupnika, a ne “tri četvrtine”. Promjena unesena u Ustav odlukom građana na referendumu može biti izmijenjena samo ponovnim referendumom, a ne s dvije trećine svih glasova u Saboru.

- 3.12.** »Indeed, citizens who expressed their support for the initiative were mobilized through the use of emotions, as the initiative systematically framed saving the endangered family and endangered values as a goal of their activism. It was visible

²⁹ Drugo, religijsko-politički pokret prigovara uvođenju zdravstvenih i građanskih obrazovnih programa u školskim programima na temelju činjenice da je učenje o spolnosti u osnovnim i srednjim školama suprotno roditeljskim pravima i interesima obrazovanja djece u skladu s vlastitim vrijednosnim sustavom. Oni tvrde da roditelji trebaju imati slobodu odlučiti se za varijantu zdravstvenog obrazovanja koji je u skladu sa sustavom vrijednosti roditelja.

³⁰ „Prvi cilj zaštite tradicionalne obitelji uspješno je artikuliran kroz inicijativu građana “U ime obitelji” koja je uspjela uključiti definiciju braka u tekst hrvatskog ustava kao zajednicu muškarca i žene. Na taj su način uspjeli stvoriti ustavnu zabranu istospolnog braka i nemogućnost bračne jednakosti za LGBT osobe. Izmjenama i dopunama zakonodavstva potrebna je jednostavna većina glasova u Saboru, dok izmjena Ustava zahtijeva tri četvrtine svih glasova u Saboru.“

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

from choosing the initiative's name (»In the Name of the Family«), through using arguments that the family is the best place for raising children, to claiming that children who live in families with one biological parent or with homosexual parents are necessarily sexually, emotionally and physically abused.« (Petričušić i dr. 2017: 76)³¹

Trostruko netočno. Prvo, inicijativa *U ime obitelji* nije svoje argumente i ciljeve zasnivala na osjećajima, nego na razumskim razlozima te pravnim, psihološkim, sociološkim i drugim argumentima. Drugo, inicijativa *U ime obitelji* nije nikad kao cilj svojih aktivnosti navodila »spašavanje ugrožene obitelji i ugroženih vrijednosti«. Treće, *U ime obitelji* nikada nije tvrdila da su »djeca koja žive u obiteljima s jednim biološkim roditeljem ili s homoseksualnim roditeljima nužno seksualno, emocionalno i fizički zlostavljana«.

Nijedna od navedenih tvrdnji nije potkrijepljena relevantnim dokazima, a pored toga *U ime obitelji* je i javno demantirala slične lažne tvrdnje o stavovima *U ime obitelji* o samohranim roditeljima iznošene u pojedinim medijima³². Ponovno se pojavljivanje već demantirane tvrdnje u predmetnome tekstu može držati klevetom u smislu kaznenog djela (čl. 149. Kaznenog zakona, NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17).

- 3.13.** »The interviewees from liberal civil society argued the leaders of the religious-political movement are closely related to the Catholic Church. However, the interviewees from the conservative civil society organizations repeatedly articulated that the nature of their initiative is non-confessional and apolitical, but nevertheless seeks partners across religious boundaries, and presented themselves as acting across religious divides. The proclamation of a non-confessional character of the initiative managed to increase participation opportunities to almost all religious communities. Such an outlook indeed had a strategic effect, as the initiative managed to mobilize support for a referendum on the definition of marriage of the Catholic Church, but also of other major religious communities.« (Petričušić i dr. 2017: 78)³³

³¹ „Doista, građani koji su izrazili svoju potporu inicijativi, mobilizirani su korištenjem emocija, jer je inicijativa za spašavanje ugrožene obitelji i ugroženih vrijednosti sustavno oblikovala kao cilj svog aktivizma. To je bilo vidljivo iz odabira imena inicijative ("U ime obitelji"), korištenja argumenata da je obitelj najbolje mjesto za odgoj djece, do tvrdnje da su djeca koja žive u obiteljima s jednim biološkim roditeljem ili s homoseksualnim roditeljima nužno seksualno, emocionalno i fizički zlostavljana.“

³²Jedan od demantija U ime obitelji na navedenu temu moguće je pronaći na poveznici: <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/u-ime-obitelji-se-oglasili-o-izjavi-zeljke-markic---311255.html>, pristup: 23.4.2018., a cjelovitu izjavu dr. Željke Markić o samohranim roditeljima i na: <https://www.youtube.com/watch?v=TWCB2OgZ2MQ>, pristup: 23.4.2018.

³³„Međutim, ispitanici iz konzervativnih organizacija civilnog društva opetovano su artikulirali da je priroda njihove inicijative nekonfesionalna i apolitična već da traže partnere preko vjerskih granica i predstavljaju se kao da djeluju

Nije točno da je građanska inicijativa U ime obitelji »usko povezana s Katoličkom crkvom« (eng. *closely related to the Catholic Church*, Petričušić i dr. 2017: 78). Kao jedini dokaz za ovu tvrdnju autori predmetnoga članka navode da su tako tvrdile intervjuirane osobe iz liberalnog civilnog sektora što se ne može uzeti kao neprijeporni dokaz³⁴. Građanska inicijativa *U ime obitelji* bila je i deklarirala se kao inicijativa građana koji prepoznaju da je brak životna zajednica muškarca i žene i žele, kako se već nalazi u Obiteljskom zakonu, da na osnovi referendumu stekne i ustavnu zaštitu. Uz to, službenu potporu referendumskoj inicijativi dali su uz Katoličku crkvu i Pravoslavna crkva, Muslimanska zajednica te brojne druge vjerske zajednice u Hrvatskoj.

Autori predmetnog članka implicitno tvrde da je referendumsko inicijativa zapravo bila intrinzično religijska, konfesionalna (katolička) i politička, no za to ne daju nikakvih dokaza, tj. ne pružaju relevantne dokaze za svoju implicitnu tvrdnju da je referendumsko inicijativa bila otvorenija prihvatiti podršku i(li) pridruživanja osoba iz katoličke ili koje druge konfesijske/religijske zajednice nego osoba bilo koje druge društvene skupine.

- 3.14.** »The Croatian religious-political movement, similarly to its counterparts abroad, uses religious identity and values as a fuel for social change.« (Petričušić i dr. 2017: 79)³⁵

Netočno. *U ime obitelji* nikada nije koristila »religijski identitet« kao »pogon za društvenu promjenu« niti je ikada u svom djelovanju koristila »religijski identitet« kao takav. Autori nigdje u cijelom radu nisu donijeli nijedan citat ili izvor kojim bi potkrijepili svoju tvrdnju.

- 3.15.** »An example of emotional manipulation was a poster of a girl who allegedly fell asleep in the drawing of her deceased mother, she drew herself on the street. The media discovered that the message the picture asserted was fake, as it was an artistic photo taken by an Iranian photographer of one of her nieces (V.Š. and R.J., 2013).« (Petričušić i dr. 2017: 76–77)³⁶

preko vjerskih podjela. Navođenje ne-konfesionalnog karaktera inicijative radi povećanja mogućnosti sudjelovanja gotovo svih vjerskih zajednica. Takvo predstavljanje je doista imalo strateški učinak, jer je inicijativa uspjela mobilizirati podršku referendumu o definiciji braka Katoličke crkve, ali i drugih važnih vjerskih zajednica. “

³⁴ V. gore pod točkom 2. Netransparentnost/nepouzdanost/nevaljanost/netočnost u području prikupljanja podataka, njihova mjerenja i obrade te izvedenih zaključaka na 4. stranici

³⁵ „Hrvatski religijsko-politički pokret, slično svojim partnerima u inozemstvu, koristi vjerski identitet i vrijednosti kao pogon za društvenu promjenu.“

³⁶ „Primjer emocionalne manipulacije bio je plakat djevojčice koja je navodno zaspala u crtežu pokojne majke, pa ju je nacrtala na ulici. Mediji su otkrili da je poruka koju je ta slika nametnula lažna, budući da se radilo o umjetničkoj fotografiji iranske fotografkinje koja je snimila jednu od svojih nećakinja (V.Š. i R.J., 2013.)“

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

Netočno. *U ime obitelji* je detaljno obrazložila okolnosti korištenja fotografije iranske umjetnice u nedavno objavljenome priopćenju (Narod.hr. 2018)³⁷ gdje je ponovljena notorna činjenica kako je riječ o umjetničkoj fotografiji zbog čega je bitna njezina poruka, a nije riječ o dokumentarnoj fotografiji u kojoj bi bitne bile njezina faktična svojstva. *U ime obitelji* se točno referirala na poruku fotografije da svako dijete treba mamu i tatu.

Petričušić i dr. svoju su tvrdnju potkrijepili samo jednom referencom i to iz (medijskog) izvora koji je višekratno pokazao nepouzdanost u izvješćivanju o *U ime obitelji*. Naime, riječ je o članku koji je dva tjedna prije tzv. referendumu o braku objavio portal *Index.hr* (V.Š. i R.J. 2013)³⁸ koji je bio dio kampanje protiv referendumu o braku i za koji je višekratno pokazano kako objavljuje netočnosti vezane za djelovanje *U ime obitelji*.³⁹ Činjenica da je *Index.hr* već i sudski osuđivan zbog netočnih objava trebala je Petričušić i dr. biti dovoljan signal da nije riječ o izvoru koji je uputno koristiti kao izvor podataka za tekst koji pretendira biti znanstveni i koji se objavljuje u znanstvenoj publikaciji.⁴⁰

3.16. „‘In the Name of the Family’ had shed a light on a societal cleavage between the liberal and conservative-nationalist segments of the society, revealing not only that

³⁷ Narod.hr. 2018. HINA i Petričušić, Čehulić i Čepo, sociolozi s Pravnog fakulteta u Zagrebu, prenijeli lažnu vijest o *U ime obitelji*. *Narod.hr* 3.2.2018. Vijest dostupna na: <https://narod.hr/hrvatska/hina-petricusic-cehulic-cepo-sociolozi-s-pravnog-fakulteta-zagrebu-prenijeli-laznu-vijest-ime-obitelji>; pristup 2.4.2018.

³⁸ V.Š. i R.J. 2013. *U ime obitelji* ne preže ni od čega: Nakon židovskog loga ukrali fotografiju iranske umjetnice. *Index.hr* 16.11.2013. Tekst dostupan na: <http://www.index.hr/vijesti/clanak/u-ime-obitelji-ne-preza-ni-od-cega-nakon-zidovskog-loga-ukrali-fotografiju-iranske-umjetnice/711735.aspx>.

³⁹ Već naslov netom spomenutoga teksta (V.Š. i R.J. 2013) sadrži još jednu netočnost i to objavljenu punih 6 mjeseci nakon što je *U ime obitelji* iznijela bitne okolnosti vezane za stvaranje svog loga, a što *Index.hr* neosnovano i neistinito opisuje kao navodnu krađu »židovskog loga«. Naime, *U ime obitelji* je na svojoj Facebook stranici još 14.5.2013. objavila vijest na osnovi koje je očito kako nema govora ni o kakvoj krađi: »Logo Građanske inicijative ‘U ime obitelji’ poručuje: brak = žena + muškarac, majka + otac = dijete. Izradio ga je vrlo kreativni volonter koristeći predložak vektora koji se nalazi na Shutterstocku na koji je pretplaćen.« (*U ime obitelji*. 2013.; za više podataka v. *Bitno.hr*. 2013.)

U ime obitelji. 2013. *U ime obitelji*. May 14, 2013. (post). Facebook stranica *U ime obitelji*. 14.5.2013. Objava dostupna na: <https://www.facebook.com/UImeObitelji/posts/264013737077867:0>; pristup: 2.4.2018.

Bitno.net. 2013. Logo »U ime obitelji« nije ukraden od »Židovskih obitelji« niti od bilo koga drugoga. *Bitno.net* 24.5.2013. Vijest dostupna na: <https://www.bitno.net/vijesti/hrvatska/logo-u-ime-obitelji-nije-ukraden-od-zidovskih-obitelji-niti-od-bilo-koga-drugoga/>; pristup: 2.4.2018.)

⁴⁰ Unatoč ranije navedenim znatnim metodološkim manjkavostima (v. točku 1.) i činjenici da se u radu ponavljaju već demantirane i lako provjerljive neistine, suautorica Antonija Petričušić je u intervjuu objavljenome u glasilu Srpskog narodnog vijeća *Novosti* (Jasić 2018) na pitanje vezano uz predmetni rad „*Jesu li koristili [U ime obitelji] lažne i manipulativne promotivne materijale?*“ odgovorila: „*Nedvojbeno je dokazano da su korišteni promotivni materijali, od loga udruge do spornog plakata s djevojčicom koja je navodno kredom nacrtala svoju majku koja nikad nije vidjela i u crtežu se smjestila u obliku fetusa, koji su imali sasvim drugu prvotnu namjenu i strane autore, no udruga nije prezala od korištenja tih materijala. Pitanje je jesu li narušena autorska prava umjetnika koji su te simbole i slike osmislili. ...*“, čime je pokazala začuđujući nedostatak temeljne znanstveničke samokritičnosti u pogledu doseg predmetnoga rada i donošenja mogućih zaključaka.

Jasić, Mirna. 2018. Antonija Petričušić: Proizvodnja obiteljaša. *Novosti*, 2. veljače 2018. Tekst je dostupan na: <https://www.portalnovosti.com/antonija-petricusic-proizvodnja-obiteljasa>; pristup: 26.3.2018.

the Croatian society is socially conservative, but that it also manifests a high level of intolerance and homophobia“ (Petričušić i dr. 2017: 62)⁴¹

Autori ne iznose nikakvu osnovu za navedenu tvrdnju ni u jednoj od tri sljedeće sastavnice, naime da hrvatsko društvo: (i) uzeto u cjelini i (ii) u visokoj razini (iii) pokazuje netoleranciju i “homofobiju”.

U svima trima navedenim sastavnicama tvrdnja ostaje bez ikakve potkrijepe, ona se pojavljuje kao etiketiranje (eng. *labeling*) u smislu tzv. teorije etiketiranja (eng. *labeling theory*) sociologa Howarda Beckera, a ne kao znanstveno, logički izveden zaključak na osnovi stvarnih argumenata. Budući da su sva tri autora predmetnoga članka sociolozi, nema sumnje da je njima, ali i uredništvu *Političke misli*, poznato kako **etiketiranje u navedenome smislu predstavlja iznimno grubo kršenje načela znanstvenoga rada**, a pogotovo kada se niti ne pokuša osloniti na barem neki oblik logičkoga, znanstveno valjanoga zaključivanja.

3.17. »The religious-political movement leaders, in public debates in the period prior to the referendum, argued they are not homophobes and that their intention is not to restrict the rights of the LGBT* community. On the other side, the liberal part of civil society, gathered in the initiative ‘Citizens Vote Against’ (*Građani glasaju PROTIV*), was taken aback by the establishment of the religious-political movement and its claims.« (Petričušić i dr. 2017: 61–62)⁴²

Autori predmetnoga članka čitateljima nevjerodostojno podastiru tijekom događaja čime onemogućuju prepoznati uzročno-posljedične veze stvarnih događaja te nekritički nasuprot argumenata (usp. eng. *argue*) jedne strane (tj. voditelja »religijsko-političkoga pokreta«) ne stavljaju argumente druge strane, nego opis subjektivno-emocionalne reakcije te druge strane (tj. voditelja »religijsko-političkoga pokreta«).

Konkretno, kada govore o voditeljima »religijsko-političkoga pokreta«, a u koji autori predmetnoga članka svrstavaju *U ime obitelji*, ne propituje se opravdanost ozbiljnih optužbi lijevog/liberalnog dijela političko-aktivističkog spektra (ponajprije *Građani glasaju PROTIV*) kojima su se članovi *U ime obitelji* proglašavali homofobima i protivnicima ljudskih prava. Pri tome se posve izostavlja spomenuti kako su se na udaru takvih neargumentiranih tvrdnji osjećali članovi *U ime obitelji*, kao da je takvo ponašanje lijevog/liberalnog dijela političko-aktivističkog spektra (činjenično, moralno) opravdano i kao da je u redu stvaranje situacije u kojoj se članovi *U*

⁴¹ „inicijativa građana »U ime obitelji« rasvijetlila je društvenu podjelu između liberalnog i konzervativno-nacionalističkog dijela društva, otkrivajući ne samo da je hrvatsko društvo društveno konzervativno, nego i da pokazuje visoku razinu netolerancije i homofobije”

⁴² „Voditelji religijsko-političkog pokreta, u javnim raspravama u razdoblju prije referenduma, tvrdili su da nisu homofobi i da njihova namjera nije ograničavanje prava LGBT* zajednice. S druge strane, liberalni dio civilnog društva, okupljen u inicijativi "Građani glasaju PROTIV", bio je zapanjen usponom vjersko-političkog pokreta i njegovim tvrdnjama.”

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

ime obitelji stavljaju u poziciju da dragocjeno vrijeme i napor ulažu u dokazivanje kako »nisu homofobi« i protivnici tzv. “prava LGBT zajednice”.

Za razliku od nezainteresiranosti za subjektivno-emocionalan doživljaj članova *U ime obitelji*, autori predmetnoga članka relevantnima drže subjektivno-emocionalne doživljaje lijevog/liberalnog dijela političko-aktivističkog spektra (iznenađenost, šok; eng. *taken aback*), implicirajući da su članovi *U ime obitelji* svojom obranom od navedenih optužbi činili nešto pogrešno.

- 3.18.** »The referendum results proved that citizens can be successfully mobilized on their social conservative value orientations, since 66 percent of those who voted backed the initiative to restrict marriage to heterosexual unions.« (Petričušić i dr. 2017: 62)⁴³

Nije točno da je referendumsko inicijativa *U ime obitelji* bila »inicijativa za ograničavanje braka na heteroseksualne parove«. Cilj je inicijative bio unošenje definicije braka kao zajednice muškarca i žene u Ustav, a ta je definicija postojala u Obiteljskom zakonu te se pokazalo da su je građani željeli dodatno zaštititi kao ustavnu vrijednost.

Autori predmetnoga članka nisu potkrijepili svoju tvrdnju.

- 3.19.** »We also wanted to understand how changes to the legal and institutional framework contributed to the referendum initiative that demanded the valorization of the conservative-Catholic values in the constitutional text.« (Petričušić i dr. 2017: 66)⁴⁴

Nije točno da je referendumsko inicijativa *U ime obitelji* »zahtijevala valorizaciju konzervativno-katoličkih vrijednosti u ustavnom tekstu«, nego je tražila mogućnost da se građani na najdemokratskiji način izjasne o vrijednostima koje žele zaštititi Ustavom.

O braku kao o zajednici muškarca i žene zasigurno se ne može govoriti u smislu »konzervativno-katoličke vrijednosti« ili barem ne samo u tome smislu, budući da je takva definicija nema samo političku (ne samo u okviru političkoga konzervativizma) i religijsku (ne samo katoličku) vrijednost, nego i filozofsku i pravnu.

Autori predmetnoga članka nisu potkrijepili svoju tvrdnju.

⁴³»Rezultati su referenduma dokazali da građani mogu biti uspješno mobilizirani na osnovi njihovih društveno-konzervativnih vrijednosnih orijentacija, jer je 66 posto onih koji su glasali podržalo je inicijativu za ograničavanje braka na heteroseksualne parove.«

⁴⁴»Također smo željeli razumjeti kako su promjene pravnog i institucionalnog okvira pridonijele referendumskoj inicijativi koja je zahtijevala valorizaciju konzervativno-katoličkih vrijednosti u ustavnom tekstu.«

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

- 3.20. »The interviews with other representatives of the religious-political movement confirmed our starting assumption that they recognized the change in the referendum legislation as an opportunity structure. One of the respondents said that one local referendum served as inspiration. Realizing that requirements for local referenda are much harsher than those for a national one, the religious-political actors decided to seize the opportunity, knowing the success in referendum both legitimizes their claims and makes them legally binding, as well as hard to overturn.« (Petričušić i dr. 2017: 73)⁴⁵

Tvrđnja autora je **potpuno neistinita**, jer je *U ime obitelji* kao priliku prepoznala mogućnost referenduskog izjašnjavanja, a ne promjenu u referenduskom zakonodavstvu. Osim toga, tvrdnja autora predmetnoga članka nije potkrijepljena izvornim navodom ispitanika, što je u akademskim tekstovima uobičajeno za posebno značajne izjave ispitanika.

- 3.21. Autori navode da je Hrvatsko sociološko društvo javnim pismom poricalo vrijednost istraživanja Marka Regnerusa (2012)⁴⁶ na koje se pozivala čelnica udruge *U ime obitelji*, ali – iako su o tome i sada javno dostupni podaci – ne navode da je navedena udruga argumentirano odgovorila navodeći istraživanja objavljena u znanstvenim publikacijama (npr. <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/u-ime-obitelji-odgovorili-hrvatskim-sociolozima-procitajte-sto-su-im-napisali---313367.html>; pristup: 27.3.2018.)

Zaključak

Kako je prethodno ilustrirano brojnim primjerima (izostavljajući još duži niz sličnih primjera) rad Petričušić i dr. (2017) sadrži **iznimno brojne otklone od akademskih standarda** u pogledu metodoloških pitanja. Prije svega, u predmetnome radu nije jasno i nedvosmisleno određen predmet istraživanja niti se nedvosmisleno povezuju pojedini podaci i njihove referencije. Drugo, čitav je niz začudnih netransparentnosti, nepouzdanosti, nevaljanosti i netočnosti u području prikupljanja podataka, mjerenja i obrade podataka kao i u području donošenja zaključaka. Treće, autori krajnje neakademski prešućuju svoje svjetonazorske i ideološke postavke i predrasude, ali ih istodobno opetovano komuniciraju čitateljstvu, što je očito u izboru korištenih riječi i činjenica te u načinu tumačenja pojedinih podataka. Četvrto, rad Petričušić i dr. (2017)

⁴⁵ „Intervjui s drugim predstavnicima religijsko-političkog pokreta potvrdili su našu početnu pretpostavku da su prepoznali promjenu u referenduskom zakonodavstvu kao oportunu strukturu. Jedan od ispitanika je rekao da je jedan lokalni referendum poslužio kao inspiracija. Shvativši da su zahtjevi za lokalne referendume mnogo oštriji od onih za nacionalnu, religijsko politički akteri odlučili su iskoristiti priliku, znajući da uspjeh na referendumu legitimira njihove tvrdnje i čini ih pravno obvezujućim, kao i da će ih biti teško preokrenuti. Petričušić 2017: 73)

⁴⁶ Regnerus, Mark. 2012. How different are the adult children of parents who have same-sex relationships? Finding from the New Family Structures Study. *Social Science Research* 41(4). 752–770.

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

obiluje činjeničnim netočnostima, nepotkrijepljenim i neistinitim tvrdnjama u pogledu stavova koje *U ime obitelji* jest (ili nije) zastupala i koje je poruke slala javnosti.

Štoviše, velika količina nepotkrijepljenih i neistinitih tvrdnji, netransparentnosti i manjkavosti u članku pruža temelj da se nalazi istraživanja smatraju izmišljenima (prema čl. 17 Etičkog kodeksa), odnosno unaprijed donesenima na temelju subjektivnih procjena - prije nego li je uopće provedena znanstvena analiza.

Dok, čini se, za analiziranjem naravi, izvora financiranja, sastava i broja članova »lijevo-liberalnih organizacija« kao i njihovih međusobnih veza nema istraživačkoga interesa naših sociologa, interes se za udruge i inicijative tzv. konzervativne opcije (a među njima i *U ime obitelji*) pokazao ne samo promptan nego i neakademski i indiskretan, budući da zalazi u privatni život pojedinaca navodeći navodne obiteljske i prijateljske veze istaknutih članova *U ime obitelji* te njoj srodnih inicijativa i udruga (Petričušić i dr. 2017: 77–78).

U vezi s netom navedenim treba naglasiti dvije činjenice. Krajnje je **problematično i nekorektno u tekstu objavljenome u akademskome časopisu pisati o privatnome životu pojedinaca**, pogotovo kada je riječ o još živim ljudima, i to iz dva razloga. Jedan je razlog taj što se akademske analize uopće trebaju baviti stvarima opće a ne individualne naravi; njihov je objekt istraživanja ideja, predmet ili pojava općega značaja. (Privatnim se životom javnih osoba bavi tzv. žuto, senzacionalističko novinarstvo koji podilazi niskim strastima čitateljstva.) Drugi je razlog taj što akademski časopisi ne predviđaju sredstva za kojima pojedinci mogu posegnuti u svrhu obrane prava na privatnost i čast, te pojedinci čiji je privatni život izložen seciranju u akademskome časopisu postaju žrtve grube objektivizacije.

Također, neka odmah bude primijećena diskrepancija u agilnosti istraživačke reakcije domaćih sociologa (u ovome slučaju Petričušić i dr.) prema civilnim pokretima i udrugama s obzirom na njihov svjetonazorski predznak, a koja zapravo svjedoči o **zabrinjavajućoj razini ideološke obojenosti samih istraživača, nespojive s načelom akademske nepristranosti**. Naime u Hrvatskoj već četvrt stoljeća postoji i jača politička moć »lijevo-liberalnih organizacija«, kako ih naziva jedan od informanata iz predmetnoga članka (Petričušić i dr. 2017: 72), a koje su vrlo brojne, međusobno premreženoga članstva i s vrlo značajnim utjecajem na politički život Hrvatske.

S obzirom na brojnost navedenih problematičnih postupanja autora u slučaju predmetnoga članka, a koja se ne mogu smatrati tek slučajnim propustom ili greškom, držimo opravdanim prijaviti takvo postupanje kao grubo kršenje načela i odredbi Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu (čl. 6 st. 3 i čl. 9 st. 1 i 2, čl. 17). Dodatnu potvrdu da je riječ o znanstvenom falsifikatu daje činjenica da je suautor predmetnog članka Dario Čepo u nekoliko navrata javno izražavao osobnu netrpeljivost spram gdje Željke Markić kao predstavnice U ime obitelji - čije je djelovanje

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

predmetom njegovog navodnog znanstvenog interesa, kao i spram news portala udruge, Narod.hr-a⁴⁷.

Osobito je važno istaknuti da postupanje autora u predmetnom članku nije moguće braniti i opravdati pravom na akademsku slobodu, budući da izostaje, kako je razvidno iz gore navedenih argumenata i pobrojanih neistinitih i nepotkrijepljenih tvrdnji, “objektivno i pošteno traganje za istinom” (Etički kodeks, čl. 8 st. 1)⁴⁸ kao temeljno načelo znanstvenog istraživanja.

Može se reći da je predmetni rad Petričušić i dr. (2017) imao aspiracije biti izvorni znanstveni politološki članak i kao takav dugoročno utjecati na javno mnijenje u pogledu političke uloge *U ime obitelji* i srodnih građanskih inicijativa i udruga, ali zaslužuje da bude povučen budući da su kakvoća i količina metodoloških i epistemoloških nedostataka toliki da više doprinosi zbrci nego razumijevanju pojava kojima se bavi, škodeći istodobno ugledu Pravnog fakulteta u Zagrebu i cijelog Sveučilišta koji vjerodostojni članovi akademske zajednice vrijedno i uporne grade marnim radom.

⁴⁷ <https://narod.hr/hrvatska/sovinisticka-cestitka-dana-zena-predavaca-zagrebackog-pravnog-fakulteta>, pristup: 6.7.2018.

https://twitter.com/CepoDario/status/952245806895071232?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Cwtterm%5E952245806895071232&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.telegram.hr%2Fzi%2Fvot%2Fjudi-na-blesavu-tezu-portala-gospode-markic-odgovaraju-na-najsladi-nacin-objavljuju-slike-svojih-pasa-u-krevetu%2F, pristup 13.7.2018.
<https://twitter.com/CepoDario/status/922036017334505472>, pristup: 13.7.2018.

⁴⁸ “Sveučilište priznaje akademsku slobodu temeljnim uvjetom i obilježjem u procesu poučavanja, znanstvenoga istraživanja, umjetničkog rada i stipendiranja. Članovi akademske zajednice u svojim istraživanjima trebaju biti vođeni idejom slobode znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva te izvršavati svoje tradicionalno pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti i struktura u duhu odgovornoga, objektivnog i poštenoga traganja za istinom te stjecanja i distribucije znanja. Sveučilište treba zaštititi sve članove akademske zajednice od svakoga pokušaja suzivanja, ograničavanja ili uskraćivanja te slobode.” (Etički kodeks SUZG čl. 8 st. 1)